

Motion till riksdagen 2020/21:1358

av **Betty Malmberg och Marlène Lund Kopparklint (båda M)**

Läkemedelstillverkning och miljö

Förslag till riksdagsbeslut

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om miljöpåverkan vid framställning av läkemedel och tillkännager detta för regeringen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att Sverige ska verka för att miljökrav förs in i EU:s regelverk om god tillverkningssed (GMP) och tillkännager detta för regeringen.
3. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen ska verka för att Europeiska revisionsrätten ges i uppdrag att utvärdera huruvida miljökraven följs vid framställning av läkemedel och tillkännager detta för regeringen.
4. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att miljökrav bör vara ett kriterium för Tandvårds- och läkemedelsförmånsverket då läkemedel för försäljning ska väljas och tillkännager detta för regeringen.

Motivering

Under det senaste decenniet har det vid ett flertal tillfällen uppmärksammats att miljöhänsynen vid framställning av läkemedel, som ofta sker i utvecklingsländer, är otillfredsställande. Forskning tyder på att detta i synnerhet gäller så kallade generika, vilka konstateras ha än sämre miljöhänsyn än de fabriker som producerar originalmedicinen. År 2017 publicerade forskare från Göteborgs universitet en studie som bekräftade detta.¹ Forskarteamet hade fått läkemedelsföretags tillåtelse att följa tillverkningskedjan av läkemedel, alltifrån produktion av olika aktiva substanser till färdigt läkemedel. De fann då att cirka 75 procent av originalläkemedlen framställdes i länder med bra miljölagar och god kontroll av desamma, medan motsvarande andel generika som tillverkades under dessa förhållanden var knappt 30 procent. Detta är mycket oroväckande resultat. Inte minst då det också kan gälla tillverkning av antibiotika. Där det redan har upptäckts fall där antibiotika släppts rätt ut i naturen från

¹ https://care.gu.se/digitalAssets/1661/1661897_bengtsson-palme-et-al-2017-jcp--2-.pdf.

produktionsanläggningarna. Något som därmed riskerar att bidra till resistensutvecklingen.

Med tanke på att själva tillverkningsprocessen kan ha stor betydelse för spridning av läkemedelssubstanser till miljön, är det märkligt och oacceptabelt att det än idag saknas miljökrav i den internationella standarden för läkemedelsproduktion. Dessutom brister det många gånger i transparensen då det gäller produktionsförhållandena. Detta är inte bra. Undertecknade anser därför att miljökrav bör föras in i EU:s regelverk om god tillverkningssed (GMP) samt att den Europeiska revisionsrätten ska få i uppdrag att följa upp detta. Dessutom borde miljöpåverkan vara ett av kriterierna för Tandvårds- och läkemedelsförmånsverket då läkemedel för försäljning ska väljas. Idag tas enbart hänsyn till lägsta pris vid detta val.

En liknande motion väcktes under riksmötet 2019/20. Utskottet redovisade då att EU har avtal som granskar läkemedelstillverkning inom tredjeland men det motsägs av de faktiska omständigheter som den nämnda forskningspublikationen visar. Utskottet redovisar även att Läkemedelsverket i sitt regleringsbrev har fått i uppdrag att lägga särskild vikt vid frågan att integrera miljöaspekter i regelverket för god tillverkningssed (GMP). Det tyder på att frågan är försummad. Det är därför viktigt att regeringen driver och tillkännager för EU de faktiska omständigheter som har redovisats. Miljökrav vid framställning av läkemedel är en viktig fråga för Sverige att driva internationellt. Detta måtte riksdagen ge regeringen tillkänna.

Betty Malmberg (M)

Marléne Lund Kopparklint (M)